

B ú c s ú F e k e t e I m r é t ő l

Látjuk, ahogy kissé remegő térdekkel elindul az omed felé, hogy szombat reggel megkezdje az i.tentiszteletet.

Kicsit megköszörüli a torkát, és felhangzik: Jigdál Elajkim cháj, magasztaltassék az élő I.ten! Szavaiban, hangjában, ott él a püspökladányi chéder, a jesíva, az ösök, az egykori, s a vézskorszakban elpusztított közösség valamennyi reménye, félelme, bánata és öröme. Már csak Ő maradt hírmondónak.

S már Ő sem maradt.

A templomi szék még őrzi a helyét, szemünk látja huncut mosolyát, fülünkben még ott cseng a tréfálgató, derűs, mégis bölcsességet árasztó szó, melyet ajka már nem ejt ki többé.

Mély hite, embersége tette Őt megismételhetetlen jelenséggé. A sztereotip szavak: „aki csak ismerte, szerette” nála valósággá váltak. Jó szomszéd, kiváló barát, kitartó és hűséges hitves, büszke apa, rajongó nagypapa, nagyvonalú és elfogadó após, nagybetűkkel írandó Igaz Ember volt.

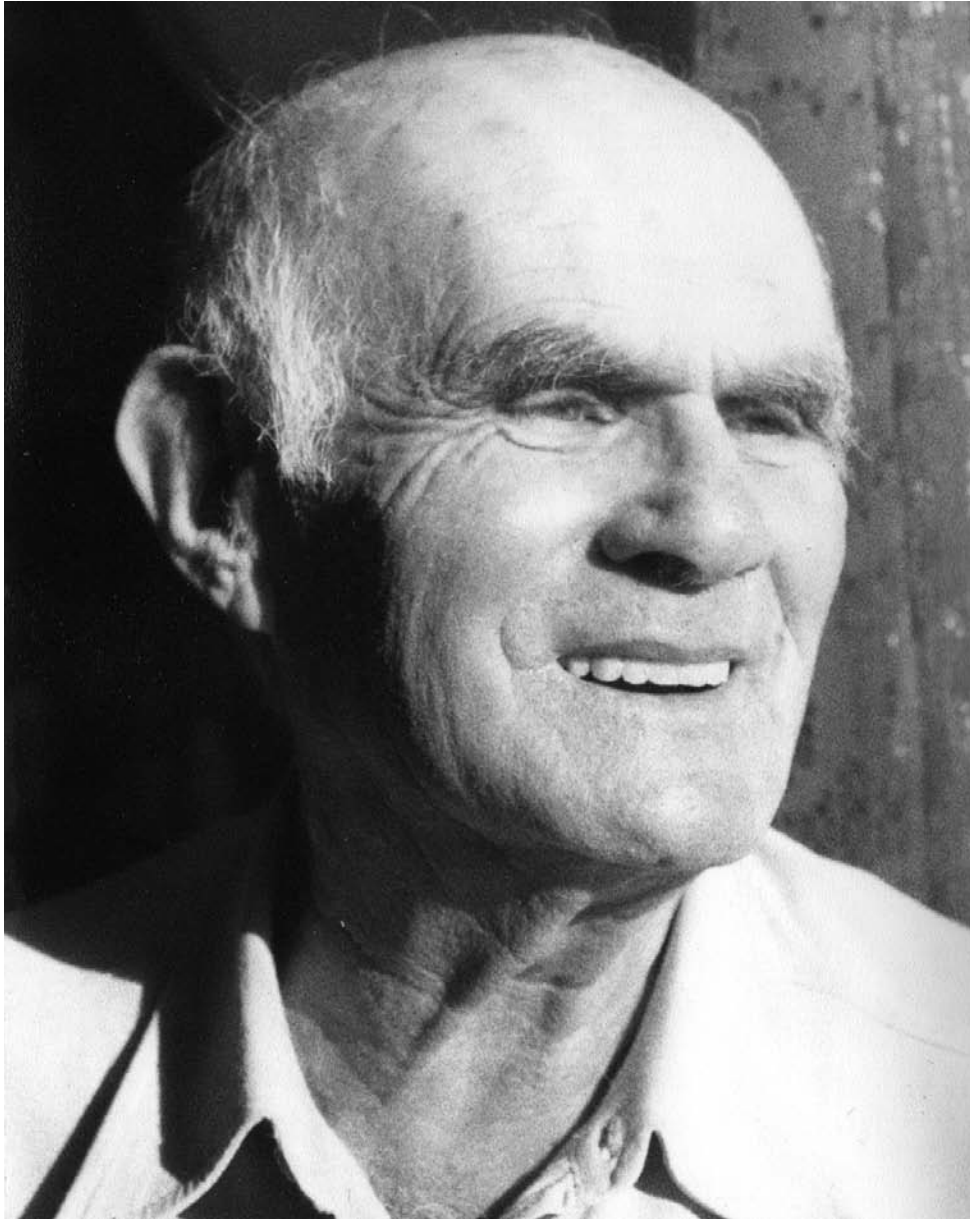
Ha igaz az, hogy a lánc csak annyira erős, mint a leggyengébb szeme, akkor az ellenkezője is igaz: a legerősebb szem erősíti a láncot. A Dohány-templom közösségének legerősebb szeme volt, megbízhatóságával, a jiddiskájt őrzésével és példamutatásával.

Elárvult a varrógép, a vér szerinti s a templomi család pillérei egyikét veszítette el.

Fájdalmunkat csak a tudat enyhíti, hogy ott, a másik világban, minden élő végső pihenőhelyén együtt van meggyilkolt, és háború után elveszített szeretteivel, hogy méltó helyet kap a M.ható trónszéke mellett.

A mennyei omed előtt ott áll szombatonként, az övéi körülveszik, s értünk szól ajkáról a fohász: Jigdál Elajkim cháj, magasztaltassék az élő I.ten...

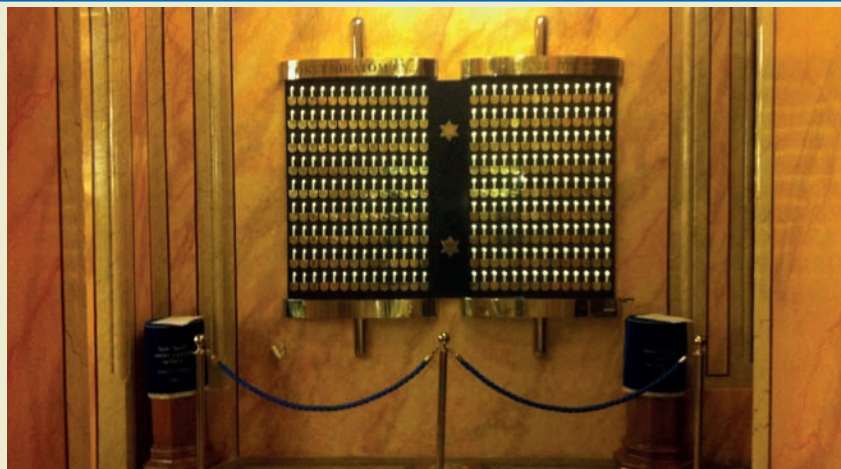
Reb Jicchok ben Ávigdor, Fekete Imre, Imre bácsi, I.ten hallgassa meg imádat!

Jahrzeit-napok a falnál

A Dohány utcai Zsinagógában a fekete gránitból készült Jahrzeit-falon a kis névtáblák alatti gyertyák évente öt alkalommal gyulladnak fel, s emlékeztetnek elhunyt hozzátartozóinkra, ismerősünkre. A négy Mázkir napon, vagyis Jajm Kippur, Smini Áceresz, Pészach 8. és Sovuajsz 2. napján és haláluk héber napár szerinti évfordulóján – az előző estétől – világítanak szereteteinkért a gyertyák. A Jahrzeitnapon a reggeli i.tentisztelet után a közösség átmegy a falhoz és Káddist mond az elhunytért.

Az idei zsinagógai esztendő szököév. Mivel két ádar van, így az Ádárban esedékes jahrzeiteket és más évfordulókat, csakúgy, mint Zájin Ádárt és Purimot, a második Ádárban tartjuk.

Várkonyi Tibor és Dési János írása (5. és 6. oldal)

Zoltai Gusztáv éwertékelője (10. oldal)

Deutsch László: Az anyagi veszteségeket

Miután január 18-a szombatra esett, így egy nappal korábban emlékeztünk a budapesti gettó felszabadításának 69. évfordulójára. Az eseményen részt vett Ronald S. Lauder, a Zsidó Világkongresszus elnöke, Alberto Bottari de Castello, a Vatikán magyarországi apostoli nunciusa, valamint a diplomáciai testület tagjai és több egyház képviselője, illetve több hazai politikus is. Továbbá Heisler András, a Mazsihisz elnöke; Zoltai Gusztáv, a Mazsihisz ügyvezető igazgatója, körzetünk elnöke; s természetesen főrabbinink, dr. Frölich Róbert is. A Dohány utcai zsinagóga szinte teljesen megtelt az emlékezőkkel. Főkántorunk, Fekete László énekelt, de hallhattuk a Dohány kórusát is. Az első beszédet Deutsch László főrabbi mondta, melynek szövegét alább olvashatják.

Tisztelt Emlékező Gyülekezet!
A bibliai József szavait idéztük. Ezzel indítjuk, gondolataink sorát.
Ezt mondjuk ma itt, majd hét évtizeddel a világ-égés után.
„...esz ácháj onajchi mövákés...”
Testvéreimet keresem én, de nem találok, mert elnyelte Őket az emberi gyűlölet.
A holnapi szombaton, január 18-án lesz a 69. évfordulója annak, hogy felszabadult a budapesti gettó. Örülhetnénk, de nem tudunk. Nem tudunk, mert a vézskorszak idején a többség oda-veszett. Könyörtelenül meggyilkolták őket.
Mezei András írta az egyik versében:
„Az árvák mondanak kádist, dicsérve Őt, a teljes népirtás után...”

Hétfő: több, mint hét fő!

A nagyünnepek követően, az i.tentisztelet után, 17:30-tól főrabbinink, dr. Frölich Róbert tart – többek között Misna - oktatást az érdeklődő uraknak a Talmud Tórában. Érdekességek, kevéssé ismert tények és információk egy órában. Minden héten más és más téma, filmrészletek és zene segítségével. A hölgyek szintén 17:30-tól, Frölich Katival tanulhatnak a Dohány körzet irodájában (Síp u. 12 – I. emelet). Persze a jelenlevők minden más, a vallással kapcsolatos kérdéseikre is választ kaphatnak. Így a szokások, vagy éppen az éppen aktuális ünnepek kapcsán is faggathatják főrabbinikat.

Micsoda nép a maradék, hogy zengi már: szent, szent, szent, szent az Ő neve...”

Azért jöttünk ma ide, hogy emlékezzünk és emlékeztessünk!
Emlékeznünk kell mártírjainkra, akiket soha nem felejtünk. Akiket embertelen körülmények között hurcoltak el otthonaikból, akiket megaláztak, akiket megkínóztak, és akiket szívtelesen, lelketlenül, elpusztítottak.
Emlékeznünk kell a hős katonákra, akik 1945. január 18-án lerombolták a gettó falait. Emlékeznünk kell az embermentőkre, akik életüket kockáztatták, hogy életet menthessenek.
Ugyanakkor emlékeztetnünk is kell a vézskorszakra amikor, nem volt értéke az emberi életnek, amikor megkülönböztették, és üldözték zsidó testvéreinket.

A történelmet olvasva, szomorúan vesszük tudomásul, hogy a vézskorszakban, a 40-es években, hatmillió európai és ezen belül hatszázezer magyar zsidó testvérünk lett áldozata, az embertelen pusztításnak.
Beszelnünk kell róla, még ha sebeinket tépjük is fel. De hát, behegedtek sebeink? Behegedhetek?
Tudjuk, de az egész zsidóság is tudja, hogy sebeink, melyeket a vézskorszakban az emberi gonoszság ejtett rajtunk, soha nem tudnak begyógyulni, mert begyógyíthatatlanok.
Mostanra pedig már az is világos, nem csak a náci német katonák követték el a népirtást,

hanem sok más ember, egyszerű emberek és mindazok a hatósági személyek, akik részt vettek a deportálásban.

„Elajkáj nösomo senoszátto bi töhajro hi...”
„Istenem a lélek melyet belém adtál tiszta az.”
Így mondjuk a reggeli imában...
Vajon, azok a náci német bűnösök és a magyarországi követők hogyan fohászkodtak az Egyetlen Egyhez: azok, akik nap, mint nap emberek ezreit küldték a halálba.
Milyen emberi lények lehettek azok, akik érzéketlenül nézték a védteleneknek, az elesetteknek kínjait, szenvedéseit és nem kegyelmeztek.
Sötét volt a mocsoktól a kezük, de bizonyára sötét volt a lelkük is. Az anyagi veszteségeket lehet pótolni, de az emberi életet soha.

Mártírjainkra emlékezve, vallási tanítás hangzik el a soha nem felejtés jegyében.
A Szentírásban Jób könyvében olvasható egy párbeszéd, melyben megkérdezte az Örökkévaló a Sátánt:
„hászámto libcho ál ávdi Jajb... ki én komajhu boorec”
„Tekintettél e, az én szolgálma Jób-ra, mert nincs olyan a földön, mint ő.”
„is tom vőjosor, jöré Elajkim, vőszór méró...”
„Ember, aki tökéletes és egyenes, aki Istenfélő, és aki távol tartja magát a rossztól.”

Így felelt a Sátán az Ő.valónak: Hát vajon ok nélkül szeret-e Téged? Hiszen mindennel meg-

Ó é v b ú c s ú z t a t ó m i n i k o n c e r t

December 28-án, körzetünk alelnöke, Nádel Tamás szervezésében gyűlt össze a Dohány utcai közösség. Beszélgetünk, remek műsort láthattunk, hallhattunk, vacsoráztunk, és mellékesen búcsúztattuk a 2013-as polgári évet is.

Kezdként Klein Judit és Mihalovits János énekelt, zongorán kísért Neumark Zoltán. Majd a szünetben egy kisebb terülj-terülj asztalkám várta megjelenteket. A Harry Pottert is megszégyenítő varázslatért – terítés, „tálalás” – szokás szerint Frölich Katinak és Fülöp Ildinek jár a köszönet. A tálakon akadt minden, mi szem-szájnak ingere: sült hús, töltött csirkecomb, töpörtyű, megannyi saláta és még felsorolni is hosszú lenne. Persze a flódni és a zserbó is népszerű volt.

A második részben Király Miklós, illetve kórusunk tagja, Littner György énekelt. Majd két, nem tervezett produkciót is élvezhettünk. Előbb a Bethlen zsinagóga kántora, az érkezésekor a jó kedvet érzékelő Schwezőff Dávid énekelt kiválóan Frank Sinatra My way című számát, majd a Salomon Sulzer Zsidó Gyermekkórus vezetője, Breuer Ábrahám adta elő csodásan a Yiddishe Mame című dalt. A végén többen is könnyeztek a meghatottságtól... De az estére a

jó hangulat, a mosolygás lelkes – esetenként hangos - beszéd és olykor a halk nassolás volt jellemző. A többség nem várna egy teljes évet a következő hasonló találkozóra...

Gyümölcsvacsorával ünnepeltük a fák új évét

Január 16-án több pótszéket is el kellett helyezni a Wesselényi utcai Talmud Tórában, amely dugig telt a Dohány körzet hagyományos Tu BiSvát vacsoráján.

Tu BiSvát alapvetően csak egy dátum, Svát hónap 15. napja, s ezen a napon ünnepeljük a fák új évét. A fák iránti tisztelet a legrégibb időkben is fontos volt a zsidó emberek számára, a gyümölcsfák védelme még inkább. Ezt igazolja, hogy gyümölcsöt termő fákat még háború idején sem volt szabad kivágni. A fák újévét a Talmud rögzíti, több más évkezdet közepette.

Majd százan gyűltünk össze és fogyasztottuk jóízűen az előttünk lévő tizenötféle gyümölcsöt. Köszönet Frölich Katinak, Fülöp Ildinek, Hajdu Julinak és Zallel Zsuzsinak a csodásan előkészített tányérokért és a finom falatokért.

Persze a szellemi táplálék sem maradhatott el, főrabbinink, dr. Frölich Róbert beszélt az ünnepről. Talán a leginkább megszívlelendő gondolat a következő volt: nem csak Tu BiSvát idején, de hétköznapiakban is emlékezzünk arra, nem az őseink hagyták ránk azt a helyet, ahol élünk, hanem az unokáinktól kaptuk kölcsön...

I M A R E N D

Hétköznap: 7.³⁰-kor kezdünk reggel, az esti ima időpontja 17.⁰⁰ óra, helyszín a Talmud-Tórában.

Az esti ima előtt fél órával sakkal, kártyával, kávéval és teával várjuk híveinket!

Péntek esti ima: 17.⁰⁰-kor a Hősök Templomában.

Szombat reggeli ima a Hősök Templomában: Sachrisz: 9.³⁰
Tóraolvasás: 10.⁰⁰ Muszáf ima: kb. 10.⁴⁵

A péntek esti kiddust a Hevesi Sándor teremben tartjuk, míg a szombat délutáni sálesüdeszt továbbra is a Talmud-Tórában.

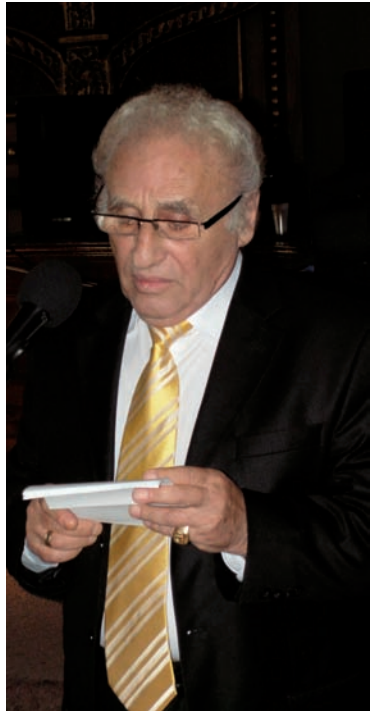
Sálesüdeszek kezdete a következő hetekben:

január 25.	16. ²⁰	február 8.	16. ⁴⁵	február 22.	17. ⁰⁰
február 1.	16. ³⁰	február 15.	16. ⁵⁰		

www.dohany-zsinagoga.hu

Zoltai: Balaton, kiállítás, kirándulás és sok program idén is

Eltelt egy esztendő – a körzet életében is. Tavaly ismét sok közös élménnyel gazdagodtunk, rengeteg programon találkozhattunk. Az elmúlt évek szokásaihoz hasonlóan, a Pesti Sólet idei első számában ismét arra kértük a Dohány utcai körzet elnökét, Zoltai Gusztávot, értékelje az elmúlt évet, s szóljon arról, mire számíthatunk 2014-ben, miket tervez a körzet vezetősége.

– Tavalyi terveinket szinte maradéktalanul teljesítettük. Rengeteg programot szerveztünk, s ezekre rendre sokan jöttek el. Emlékeztet a Purim-, vagy a decemberi Chanukka-ünnepség, hatalmas létszámmal rendeztük meg a széder estét. Éppen a napokban, TuBisvát ünnepén is közösen imádkoztunk, majd fogyasztottuk el a gyümölcsöket. Az elmúlt évekhez hasonlóan Szimchász Tajró napján megtöltötték a cukorkákra vadászó gyerekek a Dohány zsinagógát, amely boldog nevetésüktől volt hangos. De Szukajsz idején, az udvaron felállított sátorban sem maradt egyetlen üres hely sem. A Múzeumok Éjszakája és szokás szerint a Zsidó Nyári Fesztivál egyik kiemelt helyszíne volt zsinagógánk a Goldmark-teremmel. Zsinagógánk orgonáját is felújítottuk, így az őszi ünnepek idején a korábbinál is csodásabb hanggal várta a híveket. Az Alapítvány, a rendszeres konzultációk után, más téren is segíti törekvéseinket anyagiilag. Alapítványunk az őszi nagyünnepek alkalmával ezúttal az ortodox óvodának és a Benjamin óvodának adományozott felszerelések vásárlására 500-500 ezer forintot.

– Miként alakult a közösség élete? – Hétköznap, reggel és este minimum két minjenre való hittestvé-

rünk vesz részt a Talmud-Tórában az imádkozáson. Az esti ima keretében főrbink tanítást ad. Hétfőnként továbbra is sok tanulni vágyót vonz a Talmud-Tóra főrbink, dr. Frölich Róbert vezetésével, míg abban az időpontban a rebecen, Frölich Kati a hölgyek számára tart oktatást. Szilágyi Judit minden kedden a gyerekeknek tart Talmud Tórát. Dr. Breuer Ábrahám vezetésével megalakult a Salomon Sulzer Gyermekkórus. A kulturális és egyéb rendezvényeinket örömmel fogadták a kile tagjai. A dr. Fischer Gyula Szabadegyetemen ez előző évben is sok érdekes előadót hallhattunk, de népszerűek voltak a kiállítás látogatásaink is. Ezúttal Velencében jártunk és az ott töltött napok sokak számára máig feledhetetlen emléket jelentenek, most is eltöltöttünk egy hosszú hétvégét Balatonon. Sálesüdeszeinket minden szombaton megtartjuk, s egyre több hittestvérünk – 40-50 fő – vesz részt rendre. Népszerűek a péntek esti kiddusaink, mikor főrbink az aktuális hetiszakasról beszél, a résztvevők száma oly magas, hogy nem egyszer kevés a mintegy 40 ülőhely. No és továbbra is havi rendszerességgel jelenik meg, rendre új és érdekes rovatokkal körzetünk lapja, a Pesti Sólet, amely tovább javult és hűen tükrözi a körzet életét. Mi több, november óta már tizenkét oldalas az újság, amelyben ismert külsős szerzők cikkeit is olvashatjuk.

A minden napok mellett elnökünk beszélt az egyedi eseményekről, így arról, hogy a májusban Budapesten rendezett Zsidó Világkongresszus több száz küldöttje a tanácskozás előtt részt vett a péntek esti i.tentiszteleten a Dohány utcai zsinagógában – sokan a repülőtérről érkeztek. Zoltai Gusztáv kiemelte, a körzet tagjai büszkék rá, hogy kántorunk, Szilágyi Gábor úszásban bronzérmet nyert a Maccabi Játékokon, amelyen Kunos Péter lánya a karatások között győzött. Sikerükön felbuzdulva többen is szeretnének eljutni a 2015-ös berlini Maccabi Eb-re. Nyáron Zoldán bácsi tiszteletére

avattunk egy emléktáblát zsinagógánkban, majd év végén, egykori organistánk, Lisznyay Szabó Gábor születésének 100. évfordulójára „munkahelye” közelében.

– Más kiléssel is szerveztek programokat...
– Valóban, a Dohány körzetnek a korábbiakhoz hasonlóan az elmúlt évben is akadtak közös rendezvényei a Bethlen körzettel, elég csak a népszerű, s immár hagyományos lecsópartit említeni.
– Mire számíthatunk idén?
– Szeretnénk, ha kulturális programjaink sokszínűek maradnának, népszerű rendezvényeinket igyekszünk megtartani. A társkörzetekkel újabb közös eseményeket szervezünk. Állandó feladatnak tartjuk fejleszteni a reggeli és esti minjene-

ket, minél jobban bevonnánk a fiatalabb korosztályt. Folytatjuk a férfi és a női oktatást is. Igyekszünk több kirándulást szervezni, mert ezek évek óta népszerűek, ráadásul jelentős a közösségformáló erejük. Bízunk benne, hogy megint eltölthetünk pár napot együtt Balatonfüreden. Terveink szerint folytatjuk a felújításokat. Az Alapítvány a Dohány utcai Zsinagógáért segítségével a temető-kertben idén megszépülnek a sírkövek és a gettófal. Sok függ a költségvetésünktől és attól, hogy mennyire lesznek sikeresek pályázataink. Zárásként, itt is szeretnék köszönetet mondani vezetőtársaimnak munkájukért, s külön Nádel Tamás alelnök úrnak, az Alapítvány elnökének.

(sch)

MEGHÍVÓ

A Dohány utcai Zsinagóga körzete szeretettel meghívja

Önt és családját

a Goldmark teremben tartandó

PURIMI ÜNNEPSÉGÉRE

2014. március 16. (vasárnap) du. 15 órai kezdettel.

Az ünnepet Dr. Frölich Róbert főrabbi méltatja.

Fellépők:

Janklovics Péter, a Dumaszinház művésze

Szilágyi Gábor kántor

Varga Ferenc József humorista

A műsor után purimi finomságokkal kedveskedünk.

Zoltai Gusztáv
elnök

Dr. Frölich Róbert
főrabbi

Nádel Tamás
alelnök

5774. Svát 23. | 2014. január 24. | a Dohány utcai körzet havilapja | Pesti Sólet

lehet pótolni, de az emberi életeket soha

áldottad és mindene megvan. Nyúl csak hozzá, vagy ahhoz, amiye van, akkor majd átkozni fog Téged és nem áldani...
A történet olvasása során, azt láttuk, hogy sorozatos csapások érték Jóbot: elveszítette mindenét és elveszítette gyermekeit is, fekélyek borították el a testét és szenvedett, de ezek ellenére sem hagyta el hitét, továbbra is ragaszkodott az Ő.valóhoz. A szentírási rész végén azt olvashatjuk, hogy Jóbnak újra lettek gyermekei és megáldotta az Ő.való, nagy vagyonnal.
Korábbi tanulmányaim során, de még ma is foglalkoztat az a gondolat, hogyan tudta felejtetni Jób az elpusztított gyermekeit.
Mert szép az, hogy oly sok csapás után újra kezdte az életét, hogy továbbra is hitt az Ő.va-

Ilan Mor: Ideje, hogy a társadalom kibéküljön önmagával

A fővárosi gettóban életben maradt 70 ezer zsidó ember számára a szovjet katonák jelentették a megmenekülést a náci pokoltól, s ezt a történelmi ténytet nem lehet elvitatni – emelte ki beszédében Ilan Mor, Izrael magyarországi nagykövete. Hozzátette, a magyar társadalomnak tudomásul kell vennie mindenkinek a fájdmát, ezek közül egyet sem lehet kicsinyíteni. A nagykövet szerint a holokauszt 70. évfordulója alkalmas arra, hogy egyik fél a másiknak megbocsásson, a polgárok egymásra találjanak, „a társadalom kibéküljön önmagával”, és felvegyék a küzdelmet az antiszemitizmussal. A nemzeti megbocsátást hátráltatja, ha valaki ideológiai okokból át szeretné íratni a történelmet, minden ilyen próbálkozás akadályozza a gyógyulást.
Vámos Tibor akadémikus, holokauszt-túlélő arról beszélt, hogy az emlékezés „az élőknek szól és a jövőt alakítja”. A történelemben visszatérő ciklussággal megjelennek a gyilkos indulatok, „a gonoszság ezer arca”, ami a tudatlanságból és az irigységből fakad. Gegen Vergessen für Demokratie, a felejtés ellen a demokráciáért, a mozgalma a mostani német államelnöknek, Joachim Gauck tiszteletesnek, aki számunkra is példamutatóan és ebben a másik szellemben értékeli országának elmúlt ötven-hetven évét.
A katolikus liturgia tanulságosan szép gondolata a gyónás, a bűnbánat és a feloldozás hármas rendje. De feloldozás, tisztulás és újra kezdés, csak a gyónás és a bűnbánat után következhet. Ez felemelő erkölcsi erő és nem megalázó szerep. Amíg itt vagyunk, élő tanúk, ehhez ragaszkodunk, ebben kínálunk támogatást!
A rendezvény végén a résztvevők a temető-kertben, a mártírfalnál, majd a zsinagóga oldalánál elhelyezett emléktáblánál teheték le az emlékezés köveit. Utóbbi helyen immár szokás szerint az orosz nagykövetség helyezte el koszorúját.

Micsoda nép a maradék ,hogy zengi már: szent, szent, szent, szent az Ő neve...”

Tisztelt Emlékező Gyülekezet!
Ezekkel a gondolatokkal emlékezzünk ma itt, a budapesti gettó felszabadításának 69. évfordulója alkalmából rendezett ünnepélyen, mártírjainkra, a huszadik századi vészkorszaknak ártatlanul elhurcolt és legyilkolt áldozataira.

„Emlékük áldott minékünk, Nyugosztald őket Istenünk.”
(Kiss J. Halottak üdvéért)

„MÖNUCHO NÖCHAJNO BISIVO ELJAJNO TÁCHÁSZ KÁNFÉ HÁSÖCHINO BÖMÁÁLAJSZ KÖDAJSIM UTÖHAJRIM KÖZAJHÁR HOROKIÁ MÖIRIM UMÁZHIRIM”

„Csendes nyugalmuk legyen nyugalmuk helyén, Istenünk védő szárnyai alatt...
A Tiszták a Szentek ragyognak mint a csillagok...”

„TÖHÉ NÁFSOM CÖRURÓ BICRAJR HÁ-CHÁJIMI!”
„Legyen lelkük bekötve az örök-élet kötelékébe .”
OMEN

Dohány Alapítvány a Kozma utcai temetőért

Streit Sándor igazgató úr részére
Tisztelt Igazgató Úr!

Az Alapítvány a budapesti Dohány utcai zsinagógáért minden esztendőben egymillió forinttal támogat olyan intézményeket, melyek a zsidó élet, a hazai zsidóság érdekében fejtik ki tevékenységüket. Az idei évben, mivel a magyar kormány 2014-t Holocaust-emlékévknek nyilvánította, úgy döntöttünk, hogy a Kozma utcai temetőt támogatjuk. Döntésünk indoka, hogy zsidó testvéreink százezreinek nincs sírjuk, s így a kevés hely egyike, ahol leróhatjuk kegyeletünket, a temetőben lévő emlékmű.

Tudjuk, hogy a temető kerítése sürgős felújításra szorul, így a támogatás összegét, melyet Rajs Hásónó előtt szoktunk átadni, most a polgári év elején ajánljuk fel, hogy a kerítést minél előbb rendbe lehessen hozni. További munkájához az Ö.való segítségét kérjük.

Az Alapítvány nevében tisztelettel:

Budapest, 2014. január 7.

Zoltai Gusztáv Nádel Tamás Dr. Frölich Róbert

Támogassa zsinagógánk alapítványát!

Az Alapítvány a Dohány utcai zsinagógáért az elmúlt években rengeteg programot szervezett a körzet hívei számára (kirándulás, múzeumlátogatás stb.), de környezetünk szebbé alakításáért is rengeteget tett Nádel Tamás elnök vezetésével. Elég csak megemlíteni az Emánuel park átalakítását, a sírkert rendbetételét, vagy éppen a Dohány templom orgonájának felújítását. S persze még hosszan sorolhatnánk, megemlítve, hogy minden évben anyagi segítséget nyújt valamely zsidó intézménynek, tavalý az Idősek Otthonának, idén pedig két óvodának is. Kérjük, támogassa Alapítványunkat!
Bankszámlaszám: 11707024-20359234-00000000
IBAN: HU71 1170 7024 2035 9234 0000 0000

**Megjelent
Spánn Gábor:
Kacag a zsidó hangskönyve
(2 db. CD lemez)**

Vidám jegyzetek, humoros történetek.

A régi rádiós legújabb
humoros zsidó történetei

A hangoskönyv nagy kedvezménnyel
megvásárolható a Sólet olvasói
számára a Kiadótól.

gabbianokonyv@mail.datanet.hu

Igazakat keresnek

Hetven évvel a holokausz után, a magyarországi Holocaust Emlékévkben a jeruzsálemi székhelyű Jad Vasem Intézet továbbra is keresi azokat a nem zsidó magyar állampolgárokat, akik saját életüket kockáztatva segítettek zsidó embertársaiknak, és ezzel megmentették őket a biztos haláltól a vészkorszak idején.

Pesti Sólet menü a Laky Konyha receptjei alapján

Aranyleves 10 főre

Hozzávalók: 1 tyúk, 4 l víz, 1 hagyma, 3 szál sárgarépa, 2 szál fehérrépa, 1 karalábé, 1 zellergumó, 1 csomó petrezselyem, kis darab gyömbér, szemes bors.

Elkészítés: A feldarabolt tyúkot fel tesszük hideg vízben, ha forr, leszedjük a szürkés habot, majd a megtisztított zöldséget, fűszert hozzáadjuk. Lassú tűzön 2-3 órán át főzzük, majd cérnametéllel vagy maceszgombóccal tálaljuk.

Jaffai csirke párolt rizzsel 10 főre

Hozzávalók: 4 csirkemell, 4 comb, 1,5 csésze narancslé, 1,5 csésze fehérbor, 2 fej szeletekre vágott hagyma, 1 szál halványított zeller, 1 reszelt sárgarépa, só, bors, paprika, 3 evőkanál olaj, fél csésze mazsola, ízlés szerint keleti kömény, 1 gerezdekre vágott narancs, reszelt narancshéj.

Elkészítés: A narancslevet, a bort, a zöldségeket és a fűszereket a kömény kivételével széles serpenyőbe öntjük, felfőzzük, és bő fél órán át kis lángon pároljuk a húsdarabokat. Ezután kivesszük, letörölgetjük, majd kevés olajjal leöntve, sütőben barnára sütjük. A serpenyőbe szórjuk a mazsolát, a narancs gerezdjeit, a reszelt narancshéjat, néhány percig forraljuk, majd a sült húsrá locsoljuk. Még néhány percig sütjük, majd forrón, rizzsel tálaljuk.

Mákos csillag 10 főre

Hozzávalók: 50 dkg liszt, 20 dkg cukor, 2 tojás, 1 csomag sütőpor, 20 dkg darált mák, 15 dkg margarin.

Elkészítés: A hozzávalókat néhány kanál mákos cukor kivételével összegyúrjuk, kinyújtjuk, majd formákkal kiszaggatjuk. Kikent, lisztezett sütőlapra helyezzük, olajjal megkenjük, és a mákos cukorral meghintjük. Közepes lángon sütjük.

Jó étvágyat kívánunk!

Zsinagógák a nagyvilágból - Nagyszőlős

Képeslapok – képes történelem XXV.

Immár két éve egy 1400 darabból álló magángyűjtemény segítségével járjuk be a világot, hónapról-hónapra bemutatunk egy-egy lapot, a hozzá tartozó ismeretekkel, érdekességekkel. A gyűjtemény az 1890-től 1945-ig megjelent, zsinagógákat ábrázoló, illetve a zsidósággal, a zsidó emberekkel, szokásokkal és üdvözközlésekkel foglalkozó lapokat tartalmazza. Elérkeztünk a mai Ukrajnába. Mielőtt meglátogatnánk egy-egy várost, és az ott található zsinagógákat, ismerjük meg a terület történetét, és kis kitérővel, „életközeli” tenni a sorozatunkat.

Bár nem célunk a napi politikai helyzetet bevonni a cikkekben szereplő városok bemutatása során, most kivételt tennék. Családom felmenői innen származnak, nagy részüket soha nem ismerhettem, sírjukat soha nem látogathatom, mert nem tudni hol fekszenek. Nagyszüleim nevével csak a Kozma utcai temető mártírfalán, és a Yad Vashem Intézet adatlapjain találkozhatom! Az elmúlt időben erőre kapott Horthy-kultusz, s a napokban „idegenrendészeti eljárásnak” minősített mérsárlás, nemcsak aljasság, de szemén köpése azon – zsidó vallású - magyar állampolgároknak, akiket egy sötét korszak kirekesztett, megbélyegzett és vágóhídra küldött!

irattári dokumentumok szerint 1768-ban két családöt jegyezték be. 1877-re a teljes lakosság 16%-át tették ki a zsidók. Az első világháború alatt sok zsidó, köztük hásszid vezetők is Galiciából érkeztek. Kénytelenek voltak menekülni az értelmetlen háború pusztítása és a pogromok elől. 1921-ben a nagyszőlősi zsidók száma elérte a 32%-ot. Több híres yeshiva is megnyílt a XIX. és a XX. század kezdetétől. Az első zsinagógát még csak köből építette a közösség. Egymás után jöttek létre a zsidó jótékonyági szervezetek is. A legismertebb vezető az ún. Spinka hásszid rabbi családjából származó Rabbi Jichák Izsák Weiss

Kárpátaljai látogatásunk első helyszíne Nagyszőlős. Zsidó szempontból fontos állomáshoz érkeztünk. A város Ugocsa megyéhez tartozik. Neve az idők változásával alakult át, mindig a megszállók nyelvéhez igazodva. Így volt már Nagyszőlős, Seylesh, Selish, Sevlyus, Szőlős és Vinogradov. A városhoz közel található Huszt és Beregszász, a román és a magyar határ is. A települést először egy 1262-es dokumentumban említik meg. A nevét azért kapta, mert nagyon fontos borvidék volt. Elsősorban a királyi ház borászai lakták a vidéket. 1329-ben Károly Róbert adott előjogot a város számára, mely a vármegyei székhely lett egyben. Ez a státusz egészen a trianoni békekötésig meg is maradt. Valószínűsíthető, hogy az első zsidó bevándorlók a XVIII. században költöztek a városba,

volt. Az iskolába több, mint 150 tanuló járt. A XIX. század elejére a város legtöbb kereskedője zsidó volt. A városban működő két bank, a malmok, a szeszfőzdék, a konzerv és téglagyár és a mezőgazdaságok jelentős részében is zsidók dolgoztak, vagy az ő tulajdonukban volt. A két világháború alatt, amikor Csehszlovákia bekebelezte a várost (ekkor változott meg a város neve Sevlyus-ra), a helyi cionista szervezetek látva az instabil politikai, gazdasági helyzetet, aktív tevékenységet fejtettek ki a városi zsidóság köreiben, melynek következtében jelentős számban vándoroltak ki Izraelbe. Az I. világháború óta többször cserélt gazdát a város, 1939. márciusában a magyar csapatok visszafoglalták. A helyi zsidók nagy örömmel fogadták az „anyaország”-hoz való visszatérést.

A történelem fintora, hogy a virágcsokrokkal, és a Horthy képekkel felvonuló, ünneplő zsidó lakosokat Horthy Miklós hordái, - csendőrei, katonái – kényszerítették munkaszolgálatba, és a végső pusztulásba! /Tisztelet az emberséges keveseknek./

A városban élt zsidó férfi lakosság áldozatául esett a Horthy nevével fémjelzett, és a náci Németország által kitervelt örületnek. Nagy részük a munkaszolgálatban, fegyvertelenül az aknamezőkön, a keleti fronton, csendőrkök pusztasától agyonverve, meggyötörve pusztult el. 1944-ben a német megszállást követően az életben maradt helyi zsidókat gettóba kényszerítették, ahol rettenetes körülmények voltak. Az éhezéssben, betegségben is nagyon sokan meghaltak, olyanok is, akik a munkaszolgálatból még haza tudtak jutni családtagjaikat látni akarván.

A genocídium végső elemeként 1944. május 20. és június 3. között a nagyszőlősi gettó összes lakóját Auschwitzba deportálták. Voltak, akiket a magyar hatóságok (idegenrendészeti eljárás keretében?) átadtak a német Einsatzgruppen egységeknek, akik aztán Kamanyec-Podolszokban halomra gyilkolták őket!

Az a csekély túlélő, aki átélte és túlélte a poklok-poklát visszatérve csak a családtagjait jött megkeresni és azt követően tovább állt az Egyesült Államokba, vagy Izraelbe.

A háborút követően a térség a szovjet államhatalom részévé vált, és mint ilyen teljesen elzárt övezet lett. A helyi zsidó hitközség csekély lélekszámmal, de még ezt az időszakot is túlélte. Az itt élt zsidók nagy része asszimilálódott, vegyes házasságokat kötött, és a rendszerben megkövetelt ateizmust választva letért az ősök által meghatározott útról.

A Szovjetunió szétesése után Ukrajnához került Nagyszőlős. Jelenleg már csak néhány zsidó lakik itt, inkább az idősebb korosztály tagjai. A városban még megtalálható a régi zsinagóga épülete igen rossz állapotban és a látogatható a temető is. Itt jegyzem meg, több sírkövet az évtizedek alatt a helyi lakók elhordtak, és saját házuk építésénél felhasználtak...

Az egyik amerikai zsidó szervezet küldött valási követeket, akik próbálják a környékbeli zsidóságot újra felébreszteni Csipkerózsika álmából, de a lassú vegetáció és az érdektelenség már csak a műemlékek szintjére emeli az egykor virágzó zsidó városkát.

Izsák Gábor

Világ tíz legszebb zsinagógája között a Dohány

Bár a zsinagógák száma folyamatosan nő, a jspace.com tízes összeállításában mégis főként XIX. század végi és XX. század eleji épületek szerepelnek. Két magyar imaház, a Dohány utcai és a szegedi is szerepel a listán – olvashatjuk az akibic.hu honlapon.

Évszázadokra visszamenő hagyománya van annak, hogy a zsidó közösségek csodálatos épületeket emelnek istentiszteleikhez a világ minden pontján. Rengeteg közülük sok vihart túlélt, és a hívők számára fontos viszonyítási pontot jelentet-

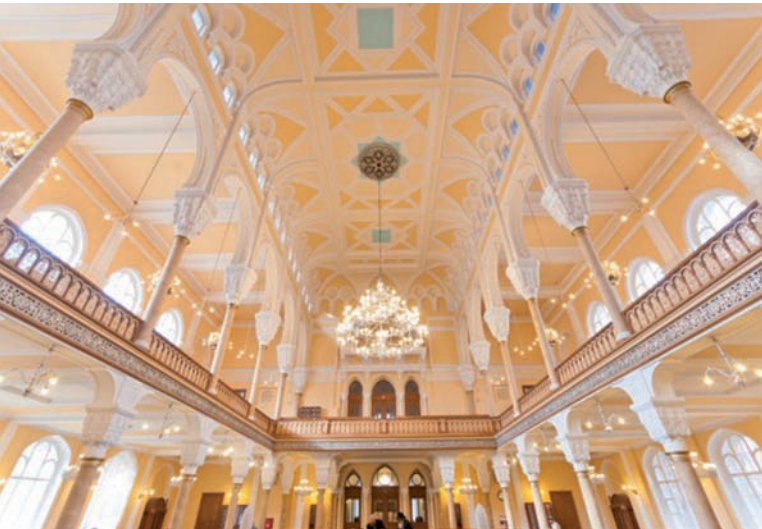
tizedekben is, a jspace.com tízes összeállításában két régi magyar imaház is szerepel. A válogatásban főként a XIX. század második felében és a XX. század elején létrehozott épületek szerepelnek, ami valószínűleg azzal

Az 1859-ben épült budapesti, Dohány utcai zsinagóga

tek a nehéz időkben is. Bár egyre több zsinagógák épült az elmúlt év-

magyarázható, hogy a zsidóság körében a XIX. század első felében

A szentpétervári Nagy Korál zsinagóga (1893)

nagy társadalmi mozgás kezdődött, melynek során megnövekedett a településeken belüli létszámuk és a társadalmi szerepük is megváltozott. A zsidóság létszámának növekedése szükségszerűen magával hozta az imahelyek számának növelését is, így számos zsinagóga épült az elkövetkező időszakban.

A Dohány utcai zsinagóga közvetlen előképe a bécsi Tempelgasse-i zsinagóga volt, mindkettő Ludwig Förster tervei alapján készült el. A Tempelgasse és a Dohány utcai zsi-

nagóga a következő évtizedek európai és különösen a magyarországi zsinagóga építés stílusának első, monumentális példái lettek, és erős hatásuk volt sok, későbbi zsinagóga tervre. New Yorkban a Central Synagogue (East 50th Street) például a „Dohány” közvetlen hatását mutatja.

A tíz közül az 1856-ban épült jeruzsálemi zsinagóga a legrégibb, de csupán három évvel „korosabb” a mi Dohány utcai zsinagógánknál.

A listán szereplő zsinagógák fotóit itt láthatják:

<http://akibic.hu/kultura/item/412-ket-magyar-a-vilag-tiz-legszebb-zsinagogaja-kozott>

A múlt jelene – új kiállítás a Zsidó Múzeumban

A múlt jelene egy multimédiás installáció, kiállítás, amely a dokumentálás folyamatát kérdőjelezi meg. Gavish egy olyan családtörténeti szálat (a sajátját) vizsgál, amely a holokauszt miatt megszakadt. A nagyméretű portrék csoportját az eredeti környezetükben állítja fel: a pesti zsidónegyedként ismert városrészben. A portrék bemutatják Amerikát, Németországot, Tel Avivot, és most visszatérnek Budapestre, s február 20-tól április 20-ig tekinthető meg.

Michal Gavish izraeli születésű művész jelenleg San Francisco-ban él. Fizikai kémia tudományait festészetre cserélte. 2008-ban MFA díjat kapott San Francisco Art Institute-től. Munkái egyéni és csoportos kiállítások alkalmával is megtekinthetők voltak az Amerikai Egyesült Államokban, Dél-Amerikában, Európában és Izraelben.

Múzeumi tudnivalók

Jegyárak
egyéni felnőtt, vagy diák: 800 ft/fő
felnőtt, vagy diák csoportok (10 fő fölött): 500 ft/fő
Nytva tartás:
vasárnap–csütörtök: 10:00-16:00
péntek: 10:00-14:00
szombat: zárva

Várkonyi Tibor

Eichmann terezini „mintagetője”

Világpremier volt január közepén a francia Nanterre koncert termében. A deportálásban, valószínűleg Auschwitzban elpusztult Viktor Ullmann zeneszerző utolsó operáját „Az Atlantis császára” című zeneművet mutatták be. Valójában nem az első előadása volt ez, hiszen 1975 decemberében Amszterdamban már játszották, majd egy alapítvány a svájci Baselben is színpadra vitte, de igazi előadása ez a franciaországi, amelyet aztán kétszer a Reims-i dalszínházban megismételtek.

A francia sajtó szennzációként számolt be az eseményről, azért is, mert Ullmann alkotása deportálásban, a csehországi Terezinben, akkori német néven Theresienstadtban született. Amolyan átmeneti gettó volt ez, közvetlenül a hóhér Adolf Eichmann irányítása alatt, azzal a náci szándékkal, hogy eltereljék a figyelmet a gonosz deportálásokról, elhitessék a változatot, a gonosztevő amolyan „kulturális központot” teremtett itt. A valóságban Theresienstadt átmeneti gyűjtőhely volt, innen szállították a szerencsétleneket Auschwitzba, Treblinkába, Bergen-Belsenbe és a többi haláltáborba, a krematóriumokba. Családi kutatásaink szerint, hazatért szerencsés szemtanúk beszámolóí azt közölték familiánkkal, hogy édesapánk is itt pusztult el.

Theresienstadt, mint kulturális központ

A Nanterre-i operabemutató a francia sajtó figyelmét a cseh városra és múltjára terelte. Egy újságíró nő, Marie-Aude Roux, a Le Monde munkatársa a helyszínen utazott, őszinte modorban írta meg beszámolóját, kissé hangulatosan is, de sok tény önmagáért beszél. A távoli történelmi múltból megemlítette, hogy a várost valójában II. József osztrák császár, a magyar „kalapos király” alapította 1780-ban, amolyan katonai erődnék, helyőrségnek képzelte el, de a város már a XIX. század közepén állami börtönné adott otthont, amelyet aztán Hitlerék 1941 novemberétől gettónak alakítottak át. A hajdani XVIII. századi tisztí otthon lett a fiatal zsidó lányok deportálási központja, a hóhér Eichmann a nemzetközi figyelem megtevesztésére „kultu-

rális központot” teremtett belőle. Ezt megelőzően Theresienstadtnek 7 000 polgári és katonai lakója volt, akiket 1942-ben kitelepítettek, a helyükre 58 000 zsidó deportáltat zsúfoltak össze. Az egykori tisztí ház pincéjében tartotta főpróbáit a foglyokból alakított zene- és énekkar, Rafael Schachter vezényletével. Eichmann és több más náci potentát jelenlétében itt hangzott el Verdi Requiemje is. A kórusban 150 zsidó rab énekelt, akiket háromszor cseréltek, majd fokozatosan a gázkamrákba szállították őket. A kisváros, a jelenlegi cseh Terezin könyvtára őrzi a „koncertek” plakátjait, köztük Bach, Beethoven és Mahler műveinek az előadásairól. Kilenc hónap alatt különböző műveket mutattak be, köztük Smetana „Eladott menyasszonyát”, Mozarttól a „Figaro házasságát”, Verdi Aidáját, Bizet Carmenjét, sőt a „jó hangulat” ébresztésére még Johann Strauss Denevérjét is.

Ullmann zeneszerzés után a gázkamrába

Theresienstadt foglya volt Viktor Ullmann zeneszerző, aki 1942. szeptember 8-án érkezett ide. A rabtartók nyomban a „szabadidő szervezésére” osztották be, mint neves kritikust, a próbák szervezése volt a feladata. A nácik 1944 szeptemberében a külvilág megtevesztésére még propagandafilmet is forgattak a helyszínről, a Nemzetközi Vöröskereszt megfigyelőinek a jelenlétében, azzal a címmel, hogy „a Führer várost ajándékozott a zsidóknak”. A karmesterek között volt Karel Ancerl, a későbbi világhírű cseh dirigens. Viktor Ullmann, két esztendőt töltött Theresienstadtban, mielőtt Auschwitzba, a gázkamrába szállították. /1944. október 18-án ölték meg./ Egy akkor huszonnégy éves festőművész és költő írta meg neki „Az Atlantis császára” szövegkönyvét, és Ullmann mielőtt vagonba terelték volna, a partitúrát rábízta Emil Ultz barátjára, aki akkor a lágerben amolyan könyvtáros volt, sikerült megőriznie a példányt. Így maradt az utókorra, mutathatták be rövid időre Amszterdamban, és most Nanterre-ben. A ma kritikusi a művet mintegy „fölforgató szellemű alkotásként” jellemzik, vegyes ihletésű muzsikának, szerintük keveredik benne a klasszikus hangvétel a népies származású melódiákkal. A császár „Überall” uralkodó, mindenütt jelen van, zsarnok, korrupt állam ura. A mű szereplőgárdája szerény, a zenekara mindössze tizenhárom tagú, a szólista gárda öt énekes. Gúnyolódik Hitlerék himnuszán, a „Deutschland über allesen”, de ugyanígy beleszólt Luther Márton kórusát is, „Ein feste Burg ist unser Gott”, „Erős vár a mi Istenünk”. Az időközben elkallódott kéziratra aztán egy zenetörténész fiának a lakásán bukkantak rá, így került most a világ elé.

Terezinben nem mellékesen készült egy opera a gyerekeknek is. /A tervek szerint a debreceni Csokonai Nemzeti Színház a Magyar Holokauszt 70. évfordulójának programsorozata keretében mindkettőt bemutatná a Pásti Utcai Zsinagógában./

Murmelstein rabbi

Ha már Theresienstadt, a figyelem ráterelődött egy mélységes történelmi félreértésre, mondhatnánk talán hamisításra is. A kisváros lágerének foglyai között volt Benjamin Murmelstein, hajdani bécsi rabbi, aki odahaza 120 000 hitsorsósát mentette meg a biztos haláltól. Akadtak, akiknek emlékezete szerint Murmelstein tagja volt a láger „zsidó tanácsának”, amely kényszerűen együttműködött a nácikkal. Illetve azok terjesztették róla ezt, akik közül néhányan csakugyan buzgólkodtak. Az ő rágalmakat vette át Hannah Arendt is, korunk egyik jeles filozófusa, aki németországi egyetemista korában a náci Walter Heidegger tanítványa volt, egyszersmind a szeretője is, amit maga is elismer. Claude Lanzmann a jeles holokauszt kutató, a legendás Shoah film alkotója utánajárt az ügynek. Rómában fölkereste a Theresienstadtot túlélt, az olasz fővárosban letelepedett hittudóst, aki ott is halt meg 1989-ben, hosszan elbeszélgetett vele, és forgatott is róla. Lanzmann-nak ezt a filmjét a közelmúltban vetítették, szinte a poszthumusz Ullmann opera föltámadásával egy időben. Murmelstein rabbit a római zsidók egyébként nagy tisztelettel temették el, sőt olaszhonban könyv is jelent meg az emlékére. Lanzmann filmje nem csupán patyolat tisztára mossa ezt a rendkívüli nagy tudóst, piedesztálra emeli, közvetve mintegy emlékeztetve a többi áldozatra. Köztük a családi legendákban ma is élő feledhetlen édesapámra.

Hatvankilenc éve tűnt el Wallenberg

Dési János

Élet a halál után

„Nem tudom, a vendégük vagy a foglyuk vagyok” – jegyezte meg Raoul Wallenberg orosz kísérőire mutatva 1945. január 17-én, amikor Budapesten elbúcsúzott védenecitől, hogy Debrecenbe induljon. Raoul Wallenberg svéd követségi titkár, aki tízezrek életét mentette meg 1944–45-ben Budapesten, a szovjet csapatok parancsnokságára készült Debrecenbe, hogy előadja tervét a Magyarországon életben maradt zsidók normális életének megszervezéséről, és segítséget is kérjen a megvalósításhoz. Wallenberg Langfelder Vilmossal, állandó sofőrjével indult útnak, három orosz katona kíséretében. Ám Debrecenbe sohasem érkezett meg. A Szovjetunióba hurcolták, és minden valószínűség szerint ott is halt meg. Hogy mikor, hogyan és miért – azt egész pontosan még ma sem tudjuk. Még akkor sem, ha egyre több részlet derül ki.

Az egyik legtekintélyesebb svéd családban, 1912-ben született Wallenberg alig néhány hónapos budapesti működése alatt több tízezer ember életét mentette meg. Nem volt hivatásos diplomata, mérnöknek tanult. Sokan úgy tartják, védencei érdekében azért is merte áthágni a diplomáciai szokásokat, mert nem egyszerűen közönséges követségi titkár volt. Azzal a céllal érkezett, hogy a lehető legtöbb embert megmentse. Az, hogy a budapesti zsidóság viszonylag nagy számban élte túl a háborút, az ő érdeme is. Alig szabadult fel azonban a pesti oldal, a szovjet hatóságok őrizetbe vették, majd elhurcolták. Ma már szinte biztosan állíthatjuk, hogy a Vörös Hadsereg egységei tudták, kit keresnek, nem csak úgy „véletlenül” vitték el. Talán kémnek tartották amerikai kapcsolatai miatt? Vagy úgy vélték, hogy együttműködött a németekkel? Tény, a semleges Svédország ápolta kapcsolatait a hitlerista Németországgal – ez is szálka lehetett az oroszok szemében.

A Szombat című folyóirat 1994-ben egy évekkel ezelőtt Aczél Györggyel – az MSZMP fő kultúrpolitikusával - készült interjút közölt. Aczél részt vett a kommunista ellenállási mozgalomban, s többek között arról számolt be, hogy Wallenberg dokumentumokkal segítette akcióikat. Ám úgy látszik, ez a kommunista kapcsolat sem óvta meg az oroszoktól.

A már épülő legenda része az a magyarázat is, amely szerint azért kellett letartóztatni, majd megölni Wallenberget, mert egy olyan személyiség, mint ő, biztosan fellépett volna a sztálini terror áldozatainak védelmében is. S ezzel át is értünk a mítoszok világába. Mert Wallenberg ma a világsajtó egyik mítikus figurája, akiről történetek bukkannak elő, szemtanúk jelentkeznek sorsával kapcsolatban, mind a mai napig. Talán az egymásnak is ellentmondó szovjet hivatalos nyilatkozatok is tápot adtak a legendának, hogy Wallenberg valahol, egy büntetőtábor, egy elmegyógyintézet vagy egy börtön mélyén még mindig él. A 33 éves korában a világ szeme elől eltűnt svéd személye, története a hidegháborús években alkalmas volt arra is, hogy rajta keresztül bizonyítsák a szovjet rendszer bűneit. Wallenberg történetének épülését nem csak a misztikus köd segítette, amely elfedte, mi is történt vele valójában. Hozzájárult az is, hogy a

eredetinek látszó Wallenberg-sztorival könnyen címlapra lehetett kerülni a nagy lapokban is, így aztán jó néhányan feltehetően csak saját üzleti érdekeiket szem előtt tartva álltak elő egy-egy új Wallenberg-történettel. Tény, hogy máig sincs százszázalékosan hitelt érdemlő bizonyíték arra, hogy 1947. július 17-én tényleg szívroham következtében hunyt volna el a moszkvai Ljubljanka börtönben, ahogy 1957-től kezdődően a szovjet hatóságok állították. Sok bizonyíték azt támasztja alá, hogy talán kivégezték. Ám még a kilencvenes években is sokan bíztak benne, hogy Wallenberg él. A New York-i székhelyű amerikai *Wallenberg Alapítvány* munkatársai még ottjártamkor, 1994-ben is napról napra gyűjtötték, rendszerezték az információkat, kutattak, kapcsolatokat kerestek az egykori Szovjetunióban. Mint az alapítvány elnöke, *Rachel Oestreicher Haspel* és munkatársai kérdésemre elmondták, ha akárcsak egyszázaléknyi esély maradt is arra, hogy Raoul Wallenberg esetleg él, akkor is mindent meg kell tenniük kiszabadítása érdekében. És kutatómunkájukat mindaddig folytatni fogják, amíg teljes bizonyosságot nem szereznek a svéd diplomata sorsáról. Persze a kétezres évekre már csak az emlék ápolása maradt.

Az egykori szovjet archívumok még számtalan dokumentumot rejthetnek - bíztatták magukat 1994-ben. Akkoriban akadtak egy nyilvántartó könyvben Wallenberg nevére. Újabb nyom... Budapesten Wallenbergén kívül több diplomata próbált segíteni az üldözötteken, így például *Angelo Rotta* pápai nuncius, *Carl Lutz*, *Valdemar Langlet*, vagy a magát spanyol ügyvivőnek kiadó olasz *Jorge (Giorgio) Perlasca* is. Közülük mégis Wallenberg a legismertebb. S nemcsak azért született meg a legendája, mert feltehetően ő mentette meg a legtöbb embert az ostromlott városban, hanem 1945. január 17-e utáni titokzatos sorsa is hozzájárult a mítosz épüléséhez. Wallenberg a szabad világ jelképévé vált, aki az egyik totalitáriánus diktatúra ellen harcolt, s egy másik diktatúra végzett vele. Wallenberg ma Nyugaton és főként az Egyesült Államokban hihetetlenül népszerű. Ronald Reagan elnöksége alatt az Egyesült Államok tiszteletbeli állampolgárává fogadták (összesen alig féltucatnyian részesültek ebben a megtiszteltetésben), a róla elnevezett utca Washingtonban a Fehér Ház és a Kapitólium között húzódik.

(Részlet a szerzőnek a *MAZSIHISZ* támogatásával megjelent: *Wallenberg jegyzőkönyvek című könyvéből.*)

Két hét múlva kezdődik a téli olimpia

Bő két hét múlva, február 7-én rajtol a XXII. téli olimpia az oroszországi Szocsiban, amely a NOB 119. ülésén 2007. július 4-én Guatemalavárosban nyerte el a rendezési jogot Pjongcsang előtt.

Oroszország először rendezhet téli olimpiát, nyári játékoknak is csupán egyszer – még Szovjetunió – Moszkva (1980) adott otthont. Talán ennek is köszönhető az a lelkesedés, hogy akadt olyan terv, mely szerint az olimpiai lángot felvitték volna a Nemzetközi Úrálomásra.

Az utazók figyelmébe

Interneten még lehet belépőjegyeket venni - www.sochi2014.com - az olimpia hivatalos honlapján. Korlátozott és alkalmankénti jegyárúsítás előfordul egyes orosz nagyvárosokban és Szocsiban is. Újdonság, hogy az olimpiák történetében, először a belépőjeggyel rendelkezők csak fényképes szurkolói igazolvánnyal (spectator pass) léphetnek be a sporteseményekre. Az utazáshoz érvényes útlevél és orosz vízum szükséges. Az orosz vízumot a budapesti orosz konzulátuson kell megkérni, s nem sürgős esetben 35 euróba kerül. A vízumot a következők esetén adják meg: augusztusig érvényes útlevél, 1 db igazolványkép, kitöltött, kinyomtatott vízumkérő űrlap egészségügyi (turista) biztosítás az oroszországi tartózkodás idejére. A bajba jutott magyar állampolgároknak kétoldalú megállapodás alapján Csehország konzuli szolgálata nyújt az alábbi címen: Embassy of the Czech Republic - Socsi, Pervomayskaya 19.

Magyar kvóták és remények

A végleges csapatot a MOB január 27-i közgyűlésén fogadtatják el. Ezen a napon zárul a nevezés is. Több sportágban éppen lapzártánk idején zárult a kvalifikáció, illetve osztják ki a szabadkártyákat. A kenu párosban 2000-ben olimpiai aranyérmet nyert Pulai Imre teljesítette a feltételeket szánkózásban, de még nem dőlt el, hogy ez elég-e az induláshoz. Rövidpályás gyorskorcsolyázásban számíthatunk leginkább jó eredményre, mert a hölgyeknél a nyolc váltó közé a mieinknek is bejutottak. Legsikeresebb téli olimpiai sportágunkban, műkorcsolyázásban viszont 1960 óta most először nem szerepel magyar versenyző.

Alpesi sízés: Farkas Norbert, Berecz Anna, Miklós Edit
Biatlon: Gombos Károly, Szőcs Emőke
Északi sízés:Férfiak: Szabó Milán
Gyorskorcsolya: Nagy Konrád, Lykoveán Tóth Ágota
Hódeszka: Gyarmati Anna
Rövidpályás gyorskorcsolya: Knoch Viktor, Liu Shaolin Sándor, Béres Bence, Burján Csaba, Heidum Bernadett, Darázs Rózsa, Keszler Andrea, Lajtos Szandra, Kónya Zsófia, Tóth Patricia
Szánkó: Pulai Imre

Heidum Bernadett (jobbra) a rövidpályás gyorskorcsolya váltó tagja

Az alábbi sportágak szerepelnek az olimpia műsorán, zárójelben, hány bajnokot avatnak, illetve némi információ: alpesi sí (10), északi összetett (síugrás+sífutás - 3), hódeszka (10), síakrobatika (10), sífutás (12), biatlon (más néven sífutás, melyben először lesz vegyes váltó – 11), síugrás (először rendeznek női versenyt -4), bob (3), curling (2), szánkó (a – vegyes – csapat került a műsorba – 4), szkeleton (hasonló, mint a szánkó, csak itt a fej előre néz – 3), gyorskorcsolya (12), rövidpályás gyorskorcsolya (8), műkorcsolya (a csapatverseny új - 5) és jégkorong (2).

A program:
http://www.nemzetisport.hu/teli_sportok/a-teli-olimpia-programja-2295055

A németek és az angolok előtt a futsalosok

A Maccabi VAC futsal szakosztály 2014. január 12-én második alkalommal vett részt a holland Maccabi által harmadjára megrendezett nemzetközi tornán. Az idei versenyt, melyre az eddiginél is többen neveztek, egy csodálatos sportcsarnokban rendezték. Az uraknál tizenhat, míg a hölgyeknél négy csapat indult.

A férfiaknál a mieink és több hazai csapat mellett pályára lépett Franciaország, Németország, Anglia, Izrael és Gibraltár Maccabi futsalosai. A selejtezőket négy csoportban rendezték, s az első két helyezett jutott tovább a középdöntőkbe. A mieink mindent „kipróbáltak”: kikaptak a végül 4. helyig jutó holland Skieten Lex-től, döntetlent játszottak Gibraltárral (10.), zárásként legyőzték a szintén holland Cupfighters-t, amely végül nem csak a D csoportban, de a tornán is az utolsó helyen zárt. Csapatunk

viszont a sikerrel kiharcolta a nyolc közé jutást. Az elődöntő azonban már nem jött össze, mert a később második helyen záró FC Zemel túl erősnek bizonyult, mikét a következő meccsen a francia csapat is. Az utolsó mérkőzésen aztán a Diamondsquad ellen újra örülhettek a mieink és ezzel megszerezték a 7. helyet.

Csapatunk tagjai: Tamás Gábor, Kádár Balázs, Csepregi Dániel, Visontai Szőke Gábor, Ligeti András, Juhász Dániel, Feldmájer Máté, Szőnyi Tamás, Knopp András.

Eredmény: 1. Maccabi Tel Aviv, 2. FC Zemel, 3. Abina, 4. Skieten Lex, 5. Franciaország, 6. Maccabi Cinco, 7. MACCABI VAC, 8. Diamondsquad, 9. Németország, 10. Gibraltár, 11. All David Stars, 12. Cheiderboys, 13. Anglia, 14. Team Callme2cook, 15. Mooie jongens, 16. Cupfighters